

Neo-Moderns vs. Neo-Antients

Op weg naar de vrijmetselarij van de 21ste eeuw

Donato Ranzato

De nieuwe grootmeester van het Grootoosten der Nederlanden heeft aan alle broeders gevraagd om met het hoofdbestuur mee te denken en te praten over een toekomstagenda. Hij heeft het gesprek beperkt tot een vijftal beleidsvelden, te weten: vergroten naamsbekendheid, verbeteren imago, ledenaanwas, ledenbehoud en vorming. Het feit dat deze vijf onderwerpen besproken dienen te worden, lijkt te wijzen op een mogelijk probleem, misschien wel een crisis, in de Nederlandse vrijmetselarij.

Het zou mooi zijn wanneer de grootmeester een grote hoeveelheid suggesties en tips krijgt van de Nederlandse broeders hoe hij de komende jaren bezig kan gaan met de vijf beleidsvelden. Maar mijn vermoeden is dat de aangeleverde suggesties eerder wijzen op een groeiende kloof in de Nederlandse vrijmetselarij. Een kloof die er al vanaf de 18de eeuw in zit. Wat is deze kloof? Hoe kunnen we deze kloof overbruggen? En het allerbelangrijkste: hoe kunnen we de harmonie in de vrijmetselarij en loges behouden? Is er een win-win-situatie mogelijk?

Sommige lezers zullen nu mogelijk denken: Over welke kloof heeft de schrijver het? Daarom eerst een korte geschiedenisles. De vrijmetselarij heeft als motto 'zoeken naar wat verbindt en wegnemen wat scheidt', maar sinds haar publieke verschijning driehonderd jaar geleden heeft zij last van een innerlijke verdeeldheid.

Kort nadat het concept van een Grand Lodge was geïntroduceerd en deze daadwerkelijk was opgericht, vond een grote groep broeders dat deze nieuwe entiteit de broederschap veranderde op manieren waar zij niet achter konden staan. In hun perceptie kaapte de nieuwe Grand Lodge de vrijmetselarij en probeerde haar consistent en uniform te maken. In hun

ogen was de vrijmetselarij een prachtige pauw maar maakte de Grand Lodge van haar een saaie grijze duif.

De groep die het niet eens was met de nieuwe richting splitste zich af en vormde een eigen Grand Lodge. Zij noemden zichzelf de 'Antients' omdat zij wilden terugkeren naar een, in hun ogen, oorspronkelijke en authentieke vorm van vrijmetselarij. Dit resulteerde erin dat de nieuwe Grand Lodge de 'Moderns' werd genoemd, ondanks dat deze wat betreft leeftijd ouder was dan de Grand Lodge van de Antients. De verdeeldheid tussen de Moderns en Antients duurde tot het begin van de 19de eeuw, toen ze een oplossing vonden voor hun verschillen en samen gingen in de United Grand Lodge of England.

Maar wat heeft de strijd in de 18de eeuw tussen de Antients en Moderns te doen met de oproep van de nieuwe grootmeester?

In de 70-er jaren van de vorige eeuw bereikte het ledental in de vrijmetselarij zijn hoogtepunt en begon vervolgens gestaag af te nemen. In haar gehele geschiedenis gingen de ledenaantallen op en neer, maar zoveel leden als de vrijmetselarij wereldwijd had in de 70-er jaren was historisch ongekend.

De hoge ledenaantallen zorgden ervoor dat de

loges niet alleen financieel gezond waren, maar ook wat betreft bezetting van de functies. Ook de vele nevengraden kenden gouden tijden. Tal van organisaties, initiatieven en verenigen gelieerd aan de vrijmetselarij zagen het daglicht. Al deze initiatieven werden ondersteund vanuit de contributies van de vele leden en opbrengsten uit de bedelnap.

Toen het aantal leden afnam, zagen de maçonnieke leiders zich geconfronteerd met een probleem dat geen enkele van hun voorgangers had meegemaakt. Moesten ze het maçonnieke 'waterhoofd' leeg laten lopen of de financiële last op de schouders van de leden leggen? Het probleem werd verergerd doordat loges onroerend goed hadden aangeschaft. In de eerste helft van de 20ste eeuw bouwden en kochten loges indrukwekkende monumentale panden. In de 70-er jaren waren de meeste van deze panden toe aan een flinke onderhoudsbeurt. In sommige gevallen stonden de panden al bijna op instorten.

Door het toenemen van de financiële druk op de leden moesten zowel het Hoofdbestuur als de individuele loges nadenken over de toekomst. Er dienden moeilijke beslissingen te worden genomen. Helaas kozen de broeders toentertijd, net als de rest van de maatschap-

pij, ervoor om de problemen door te schuiven en voor de voeten van de volgende generatie te leggen. Nu het probleem van de financiële last en de dalende ledenaantallen niet meer kan worden genegeerd, roept de grootmeester op tot een landelijke dialoog over de toekomst. Het is tekenend dat vier van de vijf voorgestelde beleidsvelden van de grootmeester gaan over imago en ledenwerving. De belangrijkste focus ligt duidelijk op een toename van nieuwe leden.

Tekenend is ook dat voor input te rade wordt gegaan bij externe bureaus en marketingexperts. Externe marketingbureaus, maar ook sommige broeders, vinden dat de vrijmetselarij zowel qua inhoud als organisatie niet meer van deze tijd is. De vrijmetselarij beantwoordt niet de vraag waar de huidige generatie mannen (en vrouwen) mee bezig is. De moderne mens is niet geïnteresseerd in archaische ritualen. Door familie- en andere sociale verplichtingen heeft de moderne man geen tijd meer om wekelijks een vast avond in de loge door te brengen. Sommigen, marketeers en broeders, vinden zelfs dat onze nadruk op moraliteit en zelfverbetering potentiële leden juist afschrikt.

Onze toelatingsprocedure van tussen de drie en vijf maanden kan ook eigenlijk niet meer. En wanneer een kandidaat is toegelaten, dan duurt

***De kloof tussen de broeders
maakt het moeilijk
tot een breed gedragen toekomstvisie
te komen***

een jaar tussen de graden ook te lang. Om leden te krijgen, dienen we zichtbaarder te zijn in de samenleving. En dus gooien loges hun deuren open, zowel van het gebouw als van hun werkplaats, geven we interviews, doen we rondleidingen, organiseren we open avonden en culturele middagen, houden we flashmobs, uploaden we Youtube-filmpjes en doen we nog veel meer.

Deze initiatieven komen voort uit de toekomstvisie van een groep vrijmetselaren die een belangrijke factor is in de richting die we als Nederlandse vrijmetselarij in de 21ste eeuw inslaan. Ik noem deze groep de 'Neo-Moderns' naar de groep 'Moderns' die in de 18de en 19de eeuw ook bezig waren de vrijmetselarij meer publiekelijk op de kaart te zetten. Over deze groep later in dit artikel meer.

Er zijn broeders die een andere kijk op de huidige ontwikkelingen hebben. Zij laten zich niet van de wijs brengen door de historische daling van het aantal leden. Ledenaantallen nemen toe en af. Een fenomeen net zo natuurlijk als eb en vloed. En we hebben er net zo min invloed op. We dienen gewoon geduldig af te wachten op betere tijden. We moeten niet aan paniekvoetbal doen en riskeren dat we in onze pogingen om populair en geaccepteerd te worden de vrijmetselarij onherstelbare schade toebrengen. Ik noem deze groep de 'Status-Quos'. Sommige (jonge) broeders leggen de oorzaak van de huidige crisis aan de voeten van de Status-Quos. Over de Status-Quos later meer.

Ongeveer gelijktijdig met het actief worden van de Neo-Moderns, misschien iets eerder, zagen sommige broeders een hele andere oplossing voor het probleem van de dalende ledenaantallen. Zij concludeerden dat de reden dat het ledental afnam lag in het feit dat niet alleen het grote publiek maar ook hun eigen broeders geen weet (meer) hebben van wat vrijmetselarij eigenlijk is. Hierdoor zijn de loges veranderd in iets wat nooit de bedoeling was. Zij zagen dat de focus was verlegd van broederschap, filosofische studie en (spirituele) zelfverbetering naar

oppervlakkige contacten, saaie groepsmaaltijden, inspiratieloze ritualen en laagdrempelige gespreksonderwerpen. Zij zagen als positief dat broeders en potentiële leden eigenlijk vooral apathisch zijn over deze nieuwe organisatie genaamd 'vrijmetselarij', maar niet over de Koninklijke Kunst zelf.

Deze broeders zagen een bloeiende toekomst voor de vrijmetselarij wanneer zij zou terugkeren naar haar eeuwenoude wortels. Zij zagen dat mensen aangetrokken zijn tot datgene wat voor hen waardevol is. De loge wordt van immense waarde voor mensen wanneer ze weer 'voordeel' hebben van de intellectuele en spirituele groei die de vrijmetselarij biedt. Deze broeders leggen de nadruk op het bevorderen en ondersteunen van de intellectuele en spirituele ontwikkeling van de leden door middel van diepgaande discussies over maçonnieke symboliek, geschiedenis en symboliek. Voor deze broeders wordt de Koninklijke Kunst vooral beoefend in de geestelijke sfeer en niet alleen in de stoffelijke sfeer. Dure gebouwen en wettelijke bijeenkomsten vinden zij niet nodig. Terug naar een verheven eenvoud.

In de Nederlandse vrijmetselarij is er een steeds groter wordende groep broeders die niet tevreden is met hoe het er in hun loge aan toe gaat. Toen ze eindelijk lid waren geworden van hun loge, raakten ze al snel, binnen twee of drie jaar, gedesillusioneerd. Toen ze namelijk eindelijk achter de schermen konden kijken en zagen wat vrijmetselaren daadwerkelijk doen, werden ze teleurgesteld. Ze hadden indrukwekkende ritualen verwacht, diepzinnige gesprekken over onderwerpen die hen intellectueel uitdaagden en de mogelijkheid om eeuwenoude geheimen te ontrafelen. In plaats daarvan zagen ze ongeïnteresseerde broeders, ritualen die werden voorgelezen vanaf een papiertje en broeders die geen antwoord konden geven op de meest basale vragen over de vrijmetselarij. Zij zagen broeders de meest verheven geloftes afleggen en teksten uitspreken, maar de week erna zich gedragen alsof alles aan dovemans oren was gericht.

(Her)bezinning in de kamer van overdenking. (Afbeelding Edwin Bootsman)

Terug naar een verheven eenvoud

Het dieptepunt voor deze broeders is het bijna standaard antwoord op al hun vragen, namelijk dat de vrijmetselarij allemaal maar spel is en niet erg serieus moet worden genomen. Zij zagen broeders ruziemaken over de meest onnozele onderwerpen en de kleinste aanleidingen. Zij zagen de slecht onderhouden gebouwen en dachten: Waar ben ik aan begonnen? Kan ik niet beter ergens anders mijn geld en tijd aan geven?

Veel van deze broeders dekten de Orde, te leurgesteld en gedesilluseerd. Sommige van hen dachten echter: Nee, er moet meer zijn dan dit. Dit is niet waarvoor broeders in het verleden hun leven hebben opgeofferd. Dit is niet waarom de broederschap al meer dan driehonderd jaar bestaat. Zij gingen de rituelen bestuderen, maçonnieke literatuur lezen en de rijke filosofie en symboliek van de Koninklijke Kunst bestuderen. Zij kwamen tot de conclusie dat de vrijmetselarij een waardevolle parel is die tegenwoordig voor de prijs van glas op de markt wordt verkocht.

Wanneer broeders weer de parel zien en deze weer leren waarderen, dan krijgt de vrijmetselarij opnieuw de functie en belang, in de eerste plaats bij de broeders maar ook in de maatschappij, die zij verdient. Niet het slechte imago bij het publiek is het grootste probleem voor de vrijmetselarij, maar de desinteresse van de broeders zelf. De loges dienen weer plekken te worden waar de lat hoog wordt gelegd, zowel wat betreft de kwaliteit van de kandidaten, de kwaliteit van de rituelen, de kwaliteit van de filosofische onderwerpen die besproken worden, als van wat wordt verwacht van de leden zelf.

De vrijmetselarij dient in de visie van deze broeders weer terug te keren naar haar primaire taak als spiritueel inwijdingsgenootschap. Deze groep broeders noem ik de 'Neo-Antients', naar de groep Antients van driehonderd jaar geleden. Deze broeders krijgen vaak de etiketten 'zweverig', 'dogmatisch', 'intellectueel' en 'elitair'. Hun bouwstukken worden vaak als erg 'technisch' gezien. Deze broeders voelen zich

bovendien vaak wat 'alleen staan' in hun loge omdat onbegrip en afstand hen ten deel vallen.

Zowel de Neo-Moderns als de Neo-Antients proberen ieder op hun eigen manier de status quo te veranderen in reactie op wat zij zien als een crisissituatie. In de praktijk ageren de Neo-Moderns en Neo-Antients vooral tegen de praktijken van de Status-Quos. De beide groepen denken alleen geheel anders over hoe de ongewenste status-quo moet worden veranderd. De Status-Quos vormen echter niet een enkele groep maar bestaan uit twee groepen, te weten de 'actievelingen' en de 'passievelingen'. Hoewel de passievelingen geen grote spelers zijn in de crisis, hebben ze wel invloed en kunnen niet genegeerd worden.

De 'passievelingen' zijn vaak al lange tijd lid van de Orde, tussen de twintig en vijftig jaar. Ze betalen elk jaar netjes hun contributie, maar gaan nog maar weinig naar loge-avonden. Vaak uit plichtsbesef alleen nog naar de Open Loges. Wanneer een beroep op ze wordt gedaan, dan willen ze graag in actie komen, maar daarna verdwijnen ze weer naar de achtergrond. De passieveling is trots op de vrijmetselarij en hecht waarde aan zijn lidmaatschap. De passieveling heeft weinig interesse in rituelen of instructies, maar respecteert de broeders die daar wel interesse in hebben. Hij weet niet van een crisis in de vrijmetselarij en ziet ook geen kloof tussen de Neo-Moderns en Neo-Antients. Hij is tevreden met wat hij in de vrijmetselarij stopt (weinig) en er uithaalt (ook weinig). Hij ziet geen reden om dingen te veranderen. De huidige vrijmetselarij is hoe hij deze al zijn gehele maçonnieke loopbaan kent en hij is daar tevreden over. Ik vermoed dat het merendeel van de Nederlandse broeders tot deze groep behoort.

De andere groep binnen de Status-Quos zijn de 'actievelingen'. Dit zijn de broeders die de vrijmetselarij de afgelopen vijftig jaar levend hebben gehouden. Zij waarderen de broeders die veel kennis hebben van de rituelen en symboliek, hoewel van hen misschien maar hoog-

stens tien procent er zelf in is geïnteresseerd. Ze zijn trots op hun lidmaatschap en trots op de beroemde broeders die hen zijn voorgaan. Ze hebben vaak een sterke mening over de oorsprong en geschiedenis van de broederschap. En hoewel ze het soms niet met elkaar eens zijn, vinden ze de onderwerpen ook niet interessant genoeg om erover ruzie te maken. Zij zien een goede toekomst voor de vrijmetselarij wanneer ze de 'passievelingen' actief kunnen maken en veel leuke mannen, vooral hun vrienden, lid kunnen maken. Zij vinden dat een broeder een functie in de loge behoort te krijgen op basis van zijn actieve aanwezigheid. Een bestuursfunctie is een beloning voor hard werk en toewijding aan de vereniging. Zij zien de daling in ledental als iets cyclisch en tijdelijks. Ze willen absoluut niets te maken hebben met een organisatie die 'occult', 'esoterisch' of 'elitair' is. Ze behoren niet tot het kamp van de Neo-Antients omdat filosofie en esoterie in hun ogen niets te maken hebben met de broederschap, en religie hoort in ieder geval niet thuis in de vrijmetselarij. Maar ze behoren ook niet tot het kamp van de Neo-Moderns omdat ze van mening zijn dat deze groep de vrijmetselarij te laagdrempelig wil maken, wat nadelig zal zijn voor zowel de kwaliteit van de broeders, de bouwstukken als van de ritualen. Wanneer de passievelingen weer naar de loge komen en de 'neo's' hun kruistochten opgeven, dan komt het vanzelf weer goed.

Maar hoe zit het nou met de Neo-Moderns? Zij zijn eigenlijk meer geïnteresseerd in de vereniging dan in de Koninklijke Kunst. Je zou ze ook de 'sport-broeders' kunnen noemen, omdat ze de vrijmetselarij ongeveer hetzelfde zien als de sportvereniging waar ze vaak lid van zijn en soms in het bestuur zitten. Zij zien de vrijmetselarij als een spel en als leuk tijdverdrijf. Vrijmetselarij moet voor hen vooral leuk zijn en een beleving bieden. De loge is in de eerste plaats een sociale ontmoetingsplek voor leuke mannen uit diverse achtergronden. Wanneer we de loge net zo laagdrempelig en

gewoon maken als een sportvereniging, dan heeft zij een goede toekomst. Dit zijn broeders die 'doen'. Wanneer iets kapot is, dan repareer je het. Niet lullen maar poetsen. Wanneer we laagdrempeliger worden en meer leden werven, dan kunnen we meer leuke dingen doen en zijn we meer zichtbaar in de maatschappij.

De Neo-Moderns zijn van mening dat er heel veel vrije mannen van goede naam rondlopen die prima vrijmetselaar kunnen zijn. Als we hen kunnen binnenhalen en enthousiast maken, dan halen zij weer vrienden binnen en groeit de vrijmetselarij exponentieel. Om deze goede mannen – en voor gemengde loges ook vrouwen – binnen te halen, dient de vrijmetselarij wel te veranderen. Dit is niet erg, omdat de vrijmetselarij zich altijd heeft aangepast aan de veranderende maatschappij om haar heen. De moderne (jonge) man en vrouw heeft minder vrije tijd en zeker geen vaste avond in de week vrij, en committeert zich niet meer voor zijn of haar gehele leven aan een enkele vereniging. De moderne man of vrouw is aangetrokken tot de vrijmetselarij, en dan vooral de vereniging, omdat je daar leuke mensen ontmoet en geheel vrijblijvend wordt aangespoord om iets goeds te doen voor de wereld om je heen.

Het sociale aspect, onze manier van compareren en onze goede doelen zijn daarom ook de onderwerpen waarop we ons in de visie van de Neo-Moderns moeten focussen om nieuwe leden binnen te halen. De bestudering van maçonnieke filosofie en symboliek zijn niet zo belangrijk en de kennis daarover kan net zo goed uit boeken worden opgedaan. De ritualen zijn vooral een overblijfsel uit het verleden. We dienen ze serieus te doen uit respect voor onze geschiedenis, maar echt belangrijk zijn ze niet. Sommige Neo-Moderns gaan zelfs zo ver dat ze onze ritualen en bijeenkomsten willen filmen voor wervingsdoeleinden. Onze ritualen staan toch al online dus wat is het probleem met filmen? Zij hebben een broertje dood aan maçonnieke studie, het idee dat de vrijmetselarij een methode biedt en dat er verschil zit

- of behoort te zijn - tussen een Leerling en een Meester.

Waar staan de Neo-Antients in deze? Zij waarderen het harde werk dat de actieve Status-Quos de afgelopen jaren hebben verricht om de vrijmetselarij levend te houden. Maar zij vinden dat de vrijmetselarij teveel is doorgeschoten naar de broederschap, naar de zevende graad. Om nieuwe leden aan te trekken is vooral gefocust op de sociale facetten van de vrijmetselarij. De nieuwe 'zevende graad'-leden brengen nieuwe 'zevende graad'-leden binnen, en in een paar jaar is de vrijmetselarij verworpen tot een 'lege doos' en heeft zij geen noemenswaardige inhoud meer. Op den duur krijgen we de situatie waarin we nu zitten, waar het hoofdbestuur een mediator-programma moet beginnen om de vele ruzies, vaak ontstaan in de zevende graad, in loges te beslechten.

Nieuwe (jonge) broeders komen in onze loges, zijn onder de indruk van de ritualen, geloftes en mooie woorden om vervolgens te ervaren hoe weinig daarvan in de praktijk wordt gebracht. Zij komen tot de conclusie dat veel broeders de vrijmetselarij niet meer serieus nemen. De Neo-Antients zijn van mening dat de (jonge) mannen die aankloppen aan de poorten van de masculiene loges verschillen van de jonge mannen die tien of twintig jaar geleden aanklopten. Hedendaagse jonge mannen zijn opgegroeid in het informatietijdperk. Zij hebben zich via videoclips, tv-programma's, boeken en het internet uitgebreid kunnen informeren over de vrijmetselarij, zowel haar geschiedenis als filosofie en symboliek. Hoewel een kandidaat niet goed kan bepalen welke informatie onjuist en juist is, heeft hij een positieve mening gekregen over de vrijmetselarij en besloten de stap te zetten om aan te kloppen. Hij kent waarschijnlijk geen enkele vrijmetselaar in zijn omgeving. Door de informatie die hij tot zich heeft genomen, heeft hij hoge verwachtingen van de organisatie waar hij lid van wordt. Hij kijkt uit naar de vele mystieke geheimen, eeuwenoude symbolen en rijke geschiedenis die hij gaat ontdekken en die hem

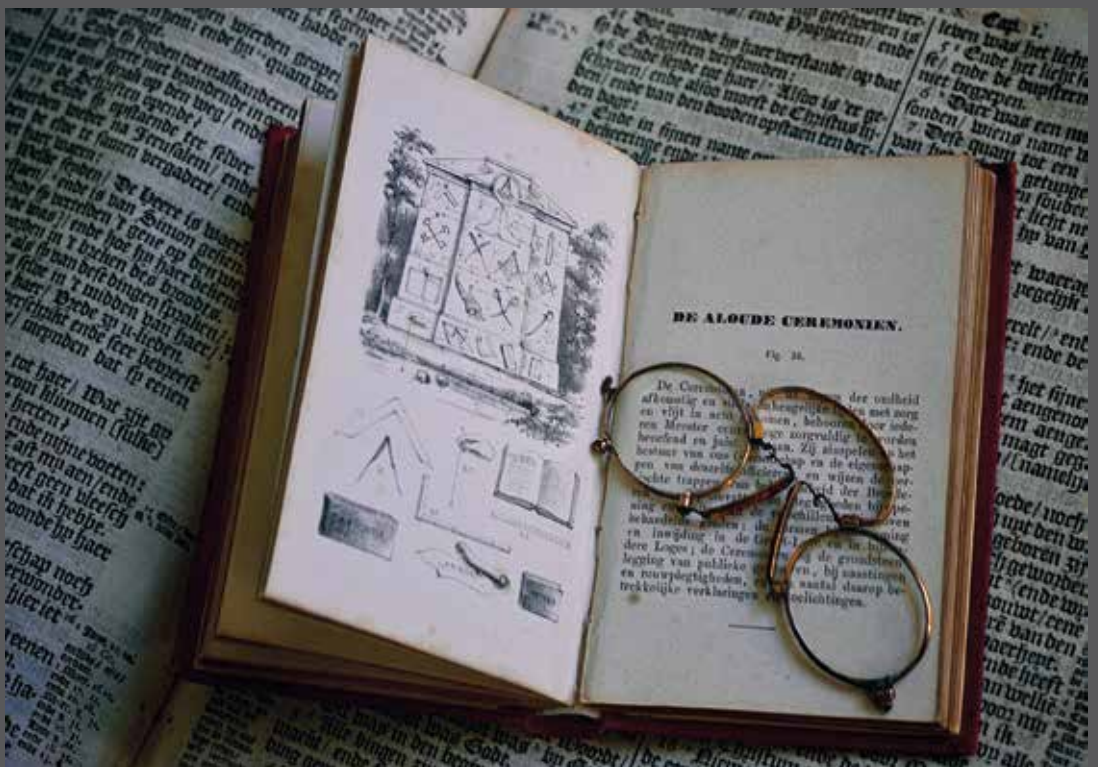
tot een beter mens zullen maken. Hij verwacht niet dat dit proces gemakkelijk of snel zal zijn. Iets wat je namelijk gemakkelijk en snel krijgt, heeft hoogstwaarschijnlijk geen waarde. Hij verwacht te moeten studeren en concreet aan het werk te moeten. Hij verwacht dat de studie en het harde werk iets waardevols opbrengen. En hij verwacht van zijn broeders dat ze net zoveel studie, hard werk en moeite doen als hij. Hij wil lid zijn van een mystieke of spirituele broederschap die zich gedurende vele eeuwen heeft bewezen en als nobel doel heeft om de mens en de maatschappij naar een hoger plan te brengen. Wat hij zeker niet verwacht is een oppervlakkige club waar mensen veinzen diepzinnig, wijs en verlicht te zijn, maar zich niet anders gedragen dan alle andere mensen die hij in de profane wereld kent.

De Neo-Antients zijn op zoek naar bovenstaande kandidaat. Zij geloven dat een broeder uit respect voor de vrijmetselarij zich binnen en buiten de loge van zijn beste kant moet laten zien. Zij geloven in het belang van een uitstekend ritueel. Dit betekent niet alleen een hoge kwaliteit in de uitvoering en de aankleding, maar ook dat de officieren weten wat ze doen, waarvoor ze het doen en menen wat ze zeggen. Onwetendheid over de symboliek, geschiedenis en filosofie tolereren ze, maar desinteresse niet. Zij willen liever niet lid zijn van een loge waar de broeders niet geïnteresseerd zijn in deze onderwerpen.

Neo-Antients hechten net als de sport-broeders veel belang aan de broederschap maar leggen de lat hoger dan alleen de zevende graad. Broederschap zit hem niet alleen in gedrag, maar ook in de kwaliteit van de maaltijden en het onderhoud van het gebouw. In tegenstelling tot wat de Status-Quos denken, geloven Neo-Antients niet dat ze beter zijn dan andere broeders. Zij verwachten wel dat andere broeders ook serieus bezig zijn met zelfverbetering en daarbij de lat zo hoog leggen dat ze er amper bij kunnen, in plaats van dat ze de lat zo laag leggen dat ze er makkelijk overheen kunnen stappen.

Status quo of verandering, passievelingen en actievelingen

Wordt de waarde van de oude beschouwingen nog wel begrepen? (Afbelding Edwin Bootsman)

De Neo-Antients stellen ook hoge eisen aan nieuwe kandidaten. Een man kan wel een goed en leuk karakter hebben, maar dat maakt hem nog niet gelijk geschikt voor lidmaatschap. Neo-Antients geven de voorkeur aan kleine loges waar in harmonie en broederschap serieus wordt gewerkt. Voor hen is het beschrijven van de vrijmetselarij als een spel en een lege doos disrespectvol naar de organisatie en de broeders in het verleden. De vrijmetselarij is een bijzonder systeem van moraliteit dat serieus beoefend en bestudeerd dient te worden.

Net als de Neo-Moderns zijn de Neo-Antients van mening dat verandering noodzakelijk is. Maar zij vinden totaal verschillend wat die verandering dient te zijn. Zij vinden dat de kern van de vrijmetselarij de inwijdingstraditie is, welke tot uitdrukking komt in de drie blauwe graden. Zij denken niet dat nieuwe mensen aangetrokken worden door de vrijmetselarij laagdrempeliger te maken, maar juist het tegenovergestelde. Hoe moeilijker het is om iets te verkrijgen, hoe waardevoller het wordt ervaren. Zij vinden ook dat de organisatie, en vooral de individuele broeders, moet doen wat in de ritualen wordt beweerd. De 'sportschoolaanpak' van de Neo-Moderns corrumpeert in hun ogen het doel van de vrijmetselarij en verandert het in iets geheel anders dan wat het origineel was.

Wat overblijft, is dan inderdaad een lege doos wat alleen nog in naam vrijmetselarij is.

Ik probeer met dit artikel niet om broeders te overtuigen welke groep gelijk heeft. Tevens hoop ik dat ik naar alle genoemde groepen even kritisch en begripvol ben geweest, hoewel het waarschijnlijk wel duidelijk is bij welke groep ik mij schaar. Het is niet mijn bedoeling om broeders te beledigen. Ik heb de verschillen tussen de groepen iets aangescherpt om de verschillen duidelijker te maken. Het doel van dit artikel is om broeders gewaar te maken van de diepe kloof die er is en de moeilijkheid die deze veroorzaakt om tot een gezamenlijk gedragen toekomstvisie te komen.

We zien nu al dat loges en het hoofdbestuur bewegingen maken richting één van deze groepen. We zouden minder moeten 'doen' (vorm) en meer moeten 'zijn' (inhoud). Want de vrucht van onze geest kan pas groeien als we zorgen voor het juiste water en voeding bij de wortels. Maar dan moeten we wel weten wat onze wortels zijn en wat gezonde voeding is.

Het is misschien goed om te benadrukken dat bovenstaande definities, beschrijvingen en benamingen geheel voor mijn rekening zijn, en niet voor die van het bestuur of de broeders van mijn loge.

Donato Ranzato is webmanager, transitiecoach en spreker. Hij is een enthousiast gebruiker van nieuwe media om digitaal te compareren met broeders en zusters. Met zijn website mystiekeschool.nl probeert hij de esoterische rijkdom op een moderne manier met een groter publiek te delen. In 1999 werd hij ingewijd in loge *Concordia Vincit Animos* in Amsterdam.